

PRZEMOC – DEFINICJA, RODZAJE, GDZIE SZUKAĆ POMOCY

Skala problemu przemocy w rodzinie wobec osób chorych i niepełnosprawnych nie jest znana. Na podstawie europejskich i amerykańskich badań można przypuszczać, że osoby z niepełnosprawnością doświadczają przemocy ze strony swoich bliskich od 2 do 5 razy częściej niż osoby zdrowe. W Polsce w 2009 r. Instytut Psychologii Państwowej Akademii Nauk badał świadomość społeczeństwa, dotyczącą stosowania przemocy wobec osób niepełnosprawnych. Ponad 30% badanych Polaków przyznało, że zna rodziny, w których stosowana jest przemoc wobec osoby chorej lub niepełnosprawnej. Najczęściej były wskazywane takie formy przemocy jak: zabieranie dóbr materialnych, wytykanie i zarzucanie niepełnosprawności, szarpanie lub popychanie, izolowanie i zamykanie.

Czym jest przemoc?

Aby móc mówić o problemie przemocy, warto na początku zdefiniować samo jej pojęcie. Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny. Narusza prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody. Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Utrudnia samoobronę z uwagi na wyraźną asymetrię sił (jedna ze stron ma przewagę nad drugą – ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy). Narusza prawa i dobra osobiste – sprawca narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.). Powoduje cierpienie, ból i szkody – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony. Przemoc to nie to samo co agresja. To, co odróżnia przemoc od agresji, to przewaga sił jednej ze stron. W przemocy jest ona zawsze po stronie sprawcy, w przypadku agresji jest zrównoważona.

Jakie są rodzaje przemocy?

Przemoc to nie tylko bicie, siniaki i rany na ciele, ale to wszystkie sytuacje, kiedy silniejszy, bardziej pewny siebie człowiek krzywdzi słabszego od siebie. Przemoc może być fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna i polegająca na zaniedbaniu.

Przemoc fizyczna

(naruszanie nietykalności fizycznej) – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne, np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, wykręcanie rąk, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, rzucanie w ko goś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.

Zaniedbanie

(naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich) – brak zaspokajania podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych, np. niezapewnianie odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa.

Przemoc psychiczna/emocjonalna

(naruszenie godności osobistej) – powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, wciąganie w konflikty, manipulowanie dla własnych celów, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi, wymagania i oczekiwania, którym można sprostać, np.

wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb itp.

Przemoc seksualna

(naruszanie intymności) – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.

Przemoc ekonomiczna

(naruszanie własności) – odbieranie zarobionych pieniędzy, rzeczy osobistych, niszczenie mienia uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Gdzie można szukać pomocy?

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia członków rodziny. Jeśli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest ofiarą przemocy, możesz zwrócić się o pomoc. Oto, w jaki sposób mogą pomagać poszczególne instytucje.

Policja

Policja może: przeprowadzić interwencję w chwili zdarzenia, sporządzić dokładny opis zdarzenia (notatkę służbową), zatrzymać sprawcę przemocy domowej stwarzającego w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia, wszcząć postępowanie przygotowawcze przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, zabezpieczyć dowody popełnienia przestępstwa, podjąć działania prewencyjne wobec sprawcy przemocy, udzielić informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy.

Prokuratura

Osoby poszkodowane oraz świadkowie, mogą złożyć w prokuraturze (lub na policji) zawiadomienie o przestępstwie przemocy oraz uzyskać podstawowe informacje prawne. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie

czy faktycznie popełniono przestępstwo, wyjaśnić okoliczności czynu, zebrać i zabezpieczyć dowody, ująć sprawcę.

Urzędy gminy

Przy urzędach gmin prowadzone są punkty informacyjno-konsultacyjne, schroniska dla ofiar przemocy domowej, ośrodki interwencji kryzysowej, w których można uzyskać pomoc prawną, socjalną oraz psychologiczną.

Pomoc społeczna

OPS, MOPS przeprowadza wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby, pomaga w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych, udziela szeroko rozumianego poradnictwa, np. prawnego, psychologicznego lub wskazuje miejsca gdzie można uzyskać taką pomoc. W uzasadnionych przypadkach wskazuje miejsca zajmujące się pomaganiem ofiarom przemocy domowej, w tym możliwości otrzymania schronienia np. w schroniskach, hostelach, ośrodkach, w razie potrzeby bądź na życzenie zainteresowanych zwraca się do policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy, zgodnie z kompetencjami policji.

Służby zdrowia

W placówkach służby zdrowia można poprosić o bezpłatne wystawienie zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach lub uzyskać informację o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji. Bezpłatnie obdukcja wykonywana jest na podstawie zaświadczenia z policji lub prokuratury informującego o pokryciu kosztów przez ww. organy. Obdukcję może wystawić tylko lekarz do tego uprawniony- lekarz medycyny sądowej.

Organizacje pozarządowe

W zakresie pomocy ofiarom przemocy domowej różne stowarzyszenia i fundacje organizują: telefony zaufania, punkty informacyjno-konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, hostele, świetlice dla dzieci. W ramach swojej działalności oferują pomoc psychologiczną, w grupie i w kontakcie indywidualnym, pomoc prawną, w tym pisanie pism do organów ścigania i sądów, pomoc socjalną, grupy wsparcia, grupy samopomocowe, pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci, udział w prowadzeniu wywiadów środowiskowych, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych.

Najważniejsze kontakty ogólnopolskie:

Telefony:

Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – Niebieska Linia
801 120 002 (płatny pierwszy impuls)
Poniedziałek – sobota godz. 10.00-22.00
Niedziele i święta godz. 8.00-16.00

Policyjny Telefon Zaufania
800 120 226 (bezpłatny)
Codziennie godz. 13.00-.21.00

E-Poradnia dla Osób Dorosłych w Kryzysie Emocjonalnym
116 123 (bezpłatny)

Codziennie godz. 14.00-22.00

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży
116 111 (bezpłatny)
Poniedziałek – sobota godz. 12.00-20.00

KOLNO

- 1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Wojska Polskiego 38, tel. (86) 278-28-49,**
- 2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Wojska Polskiego 69, tel. (86) 278-13-34,**
- 3. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. Wojska Polskiego 69, tel. (86) 278-12-99 lub (86) 278-13-34,**
- 4. Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście Kolno, ul. Wojska Polskiego 38,**
- 5. Powiatowa Komenda Policji, ul. Wojska Polskiego 29, tel. 997 lub (86) 278-92-12, (86) 278-93-33,**
- 6. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Wojska Polskiego 20, 18 - 500 Kolno, tel. 86 278 91 35,**
- 7. Prokuratura Rejonowa w Kolnie, ul. Wojska Polskiego 36, tel. 86 278 18 15,**
- 8. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Kolnie, ul. 11 listopada 1, tel. 86 278 21 81,**
- 9. Caritas Diecezji Łomżyńskiej, ul. Rybaki 1, 18-400 Łomża, tel. 86 216 29 92**